

עבירת שיבוש הליכי חקירה ומשפט - משמעותה והעונש בצידה

עבירת שיבוש הליכי חקירה ומשפט מתייחסת לאפשרות מניעתו או סיכולו של ההליך השיפוטי וכן הליך החקירה הפלילית. שיבוש הליכים עשוי להתקיים במגוון דרכים ואין זה משנה אם פעולת השיבוש אכן הביאה לידי הכשלתו של ההליך השיפוטי או חלק ממנו. עו"ד אסף דוק מסביר על יסודות העבירה ומרכיביה.

עבירת שיבוש הליכי משפט וחקירה

לפני שתקראו את כל המאמר המדבר על עבירות שיבוש הליכי משפט וחקירה, זכרו כי שיבוש הליכי חקירה בעת חקירה משטרתית כמוהו כשיבוש הליכי משפט וזאת בשל העובדה כי בסופו של תהליך מגיע התיק לבית המשפט לצורך התדיינות ומיצוי דין עם הנאשם.

כמעט כל חשוד או נאשם אשר ביצע עבירה שיכולה להושיב אותו מאחורי סורג ובריה, היה מעדיף להעלים ראיות או להסיט עדים אחרים במטרה להקל על עונשו ובכך לשבש הליך חקירה או הליך משפטי המתנהל נגדו.

עבירת השיבוש מוגדרת בסעיף 244 לחוק העונשין, כאחת משלל עבירות שעניינן **שיבוש עשיית משפט** אשר העונש הקבוע בחוק לאדם העובר עליה הינו עד **3 שנות מאסר**. לצד עבירת השיבוש הקלאסית ניתן למצוא גם את העבירות הבאות: **עדות שקר**, בידוי ראיות, שבועת שקר, עדויות סותרות, סירוב להעיד, השמדת ראיה, מסירת ידיעות כוזבות, הדחה בחקירה או במשפט, הטרדת עד, השפעה לא הוגנת, פרסום מסולף של דיון משפטי, סובוודיצה, **אי מניעת פשע**, חיפוי על עבירה, הברחת אדם, זילות בית המשפט ועוד.

וזאת לשון סעיף 244 לחוק העונשין: "העושה דבר בכוונה למנוע או להכשיל הליך שיפוטי או להביא לידי עיוות דין, בין בסיכול הזמנתו של עד, בין בהעלמת ראיות ובין בדרך אחרת, דינו - מאסר שלוש שנים; לעניין זה, "הליך שיפוטי" - לרבות חקירה פלילית והוצאה לפועל של הוראת בית משפט."

השיבוש כשלעצמו מוגדר כעשיית פעולה שנועדה להכשיל את ההליך המשפטי או למנוע את המשפט עצמו. זה כשלעצמו, עשוי להוביל לעיוות הדין ולסכלו כליל.

יסודות העבירה - התנאים להתקיימותה

דרישת היסוד העובדתי בעבירת שיבוש מהלכי משפט אינה כוללת רכיב של תוצאות, וכן עבירה זו יכולה ללוש צורות רבות ולהתבצע בכל דרך שהיא.

דרישת היסוד הנפשי בעבירה זו הינה כי האדם המבצע אותה יהיה מודע להתנהגותו וכן לנסיבות העבירה, בתוספת של כוונה מיוחדת מצידו למניעה או הכשלה ש ההליך השיפוטי או החקירתי.

לאורך ההיסטוריה הפלילית נעשו ניסיונות לשיבוש הליכי חקירה הן בעת חקירה משטרתית והן במסגרת ההליך השיפוטי. חלק לא מבוטל מהשיבושים הצליח למבצעים והוביל לתוצאות הרצויות ולכן מערכת בית המשפט וכן מערכת האכיפה שומרות על ההליך הזה במסגרת החוק באמצעות הגבלות ואיסורים מבעוד מועד שנועדו למנוע שיבוש הליכים הן בתחילת ההליך והן בעיצומו.

העלמת ראיות ושיבוש מהלכים לובשים צורות שונות ומגוונות והכל בהתאם לתיק המנוהל נגד החשוד. חלק בלתי נפרד מהשיבוש הנו הדחת עדים או איומים על חייהם באמצעות גורמים שלישיים במטרה ליצור הפחדה קיומית וממשית בתיקים חמורים כגון חברות בארגון פשיעה, אונס או רצח. בכל ההליך המשפטי המנוהל נגד חשודים מרכזיים קיימת מעורבות רגשית אמוציונלית רבה הן מצד החשוד והן מצד המקורבים לו המכונים "הנוגעים בדבר", בין אם יש להם קשר ישיר למקרה או בין אם מדובר בבני משפחה ושאר מיני בשר.

המטרה העיקרית של החוק, נועדה בעיקר להגן על עדים חפים מפשע שנועדו להעיד כנגד חשודים, הן במהלך הדיונים באולם בית המשפט בעת שמתקיים ההליך הפלילי והן בשלבי החקירה במשטרה. מאוד תלוי מול מי מתמודדים ולעיתים "החסות" ו"ההגנה" שמספקת המשטרה על עדים פוטנציאלים מהווה יותר נזק מתועלת ויוצרת חשש מלהעיד.

כמו כן, גם המשטרה מבקשת לא פעם מבית המשפט לעצור חשודים בשל החשש כי הם ינסו לשבש הליכי חקירה או משפט ובכך ישבשו את החקירה הפלילית המתנהלת. חשוב לציין, כי גם בין כותלי בית המשפט, מבט מאיים, מילה הנזרקת לחלל האולם כנגד עדים או אחרים הקשורים לפרשה, יכולה להיחשב בקלות כשיבוש הליכי משפט ולהוות איום ממשי על עדים או קורבנות ויכולה בקלות להסלים לתביעה וחקירה נוספת על שיבוש הליכי משפט.

לאור העובדה שמערכות האכיפה ובתי המשפט "רגישים" לנושא זה של שיבוש הליכים, יכול אדם למצוא את עצמו נאשם בעבירה נוספת של שיבוש הליכים גם אם אין הדבר נכון וזאת רק אם יתעורר חשד של מי מהגורמים - חוקרים או שופטים. לעיתים נדמה כי למשטרה ורשויות התביעה קיים אינטרס "לעבות" ככל הניתן את האישומים בתיק כנגד הנאשם, וזאת על מנת ולהעצים את חומרת מעשיו ולשכנעו להגיע להסדר טיעון מהיר בתיק במסגרתו יודה ויורשע בדיון.

מרבית החשודים המרכזיים בפרשות מסועפות או קטנות המואשמים בשיבוש הליכי חקירה או משפט, מואשמים בעבירה אשר כלל אינה ביצעו וזאת בשל העובדה כי "בתיק הגדול", לא מצאה המשטרה נגדם כלום. רק טיפולו והתערבותו של עורך דין פלילי המכיר את ההתנהלות מבפנים יוכל לסייע ולשפוך אור על המקרה ולהביא לביטול האישום בתיק.

מתן עדות כוזבת בעת ההליך המשפטי מכל סיבה אשר תהא, מהווה עבירה קשה של שיבוש הליכי משפט. בית המשפט דוגל בערך גילוי האמת כבסיס לאינטרס הציבורי והפרטי ולשם שמירה על תקינותה של המערכת המשפטית והחברתית. אי מסירת אמת בעת חקירת משטרה או בעת מתן עדות בבית המשפט מהווה עבירה קשה של שיבוש הליכי משפט ויכולה בנקל להסלים לפתיחת הליך פלילי נוסף.

חשוב לציין כי עדיף להימנע ממתן עדות שקר הן בעת חקירת משטרה והן בין כותלי בית המשפט ולדבוק בשמירה על זכות השתיקה. שמירה על זכות השתיקה טובה לכם מכל סיבה אשר תהא ופוגעת קשות במשטרה. בעת החקירה ינסו החוקרים לשבור את הנחקרים באמצעות אמירות שקריות באשר לשמירה על זכות השתיקה וכי מי ששומר על שתיקה עובר עבירת שיבוש הליכים - אך זכרו כי לא כך הדבר, זכותכם לשתוק בחקירה. האינטרס הבלעדי של החוקרים הוא לשבור את רוחכם על מנת ולהגיע לתוצאה שהם חושבים שהיא הנכונה.

העבירות העוסקות בשיבוש הליך המשפטי:

1. עבירת השמדת ראיה

עבירת השמדת ראיה אוסרת על השמדתן או השחתתן של ראיות קיימות, בין שהן אותנטיות ובין שהן כוזבות (כגון: מסמכים, חפצים וכדומה), תוך שהיא קובעת עונש של עד 5 שנות מאסר בצידה. חשודים או נאשמים בביצוע עבירה עשויים להעלים במזיד ראיות הקושרות אותם לפרשה או להקשות בפיענוחם וזיהויים, וזאת במטרה להקל על עונשם או להסית את החקירה המתנהלת נגדם לחשודים אחרים. שינוי בראיות בכוונה להפכן לבלתי ניתנות לקריאה או לזיהוי, נכללות גם הן בעבירה. בכדי להרשיע אדם בעבירה נדרשת ההוכחה כי התכוון למנוע את השימוש בראיה במסגרת הליך שיפוטי קיים או עתידי.

2. עבירת בידוי ראיות

עבירת בידוי ראיות מפורטת תחת סעיף 238 לחוק העונשין, ועשויה להיות נלוות לעבירת השמדת ראיה. החוק קובע עונש של עד **5 שנות מאסר** לאדם הבודד ראיה, שלא בדרך של עדות שקר או של הדחה לעדות שקר, או המשתמש במודעות בראיה בדויה במטרה להטעות רשות שיפוטית או ועדת חקירה בהליך שיפוטי.

3. עבירת מסירת מידע כוזב

לפי סעיף 243 לחוק העונשין, אדם המוסר לשוטר או למי שמוסמך להגיש תביעה פלילית, ידיעה על עבירה תוך שהוא יודע כי מדובר [בידיעה כוזבת](#) דינו עד **3 שנות מאסר**. במידה והידיעה הכוזבת עוסקת בעבירה מסוג פשע, העונש מוזק לעד **5 שנות מאסר**. בעניין זה, אין משנה אם הוגשה תביעה פלילית עקב הידיעה או לא.

4. עבירת הדחה בחקירה

סעיף 245 לחוק העונשין, עוסק בעבירת [הדחה בחקירה](#) וקובע כי המניע אדם, או מנסה להניעו, שבחקירה על פי דין לא ימסור הודעה או ימסור הודעת שקר, או יחזור בו מהודעה שמסר, דינו - **5 שנות מאסר**. במידה ואותו אדם עושה זאת בדרך של מרמה, הטעיה, כוח, איומים, הפחדה, מתן טובת הנאה או כל אמצעי פסול אחר, העונש מוזק לעד **7 שנות מאסר**.

5. עבירת הדחה במשפט

סעיף 246 לחוק מפרט אודות עבירת הדחה במשפט וקובע כי המניע אדם, או מנסה להניעו, שבהליך שיפוטי לא יעיד, או יעיד עדות שקר, או יחזור בו מעדות או מהודעה שמסר, דינו - **7 שנות מאסר**. במידה ואותו אדם עושה זאת בדרך של מרמה, הטעיה, כוח, איומים, הפחדה, מתן טובת הנאה או כל אמצעי פסול אחר, העונש מוזק לעד **9 שנות מאסר**.

6. עבירת החיפוי

סעיף 253 לחוק העונשין שעניינו [עבירת החיפוי](#), מתייחס לקבלת טובת הנאה או לניסיון לקבלה בגין אי גילוי ידיעה בדבר ביצועה של עבירה מסוג עוון או פשע וכן אי מסירת הודעה לרשות החוקרת או אי מסירת עדות בבית המשפט, בין שמדובר בהליך פלילי ובין שמדובר בהליך אזרחי. בהתאם לכך נקבע כי אדם המבטיח שלא לגלות אודות ביצועה של עבירה פלילית מסוג עוון או פשע או מחפה על כך בתמורה לקבלת טובת הנאה - צפוי לעונש של עד **3 שנות מאסר**. כמו כן, אדם המבטיח שלא למסור הודעה ברשות החוקרת או שלא למסור עדות בבית המשפט בתמורה לקבלת טובת הנאה - צפוי לעונש של עד **5 שנות מאסר**.

7. עבירת הטרדת עד

סעיף 249 לחוק העונשין עוסק בעבירת [הטרדת עדים](#) שנועדה למנוע את מוראם של נחקרים ושל עדים מפני גורמים בעלי עניין בחקירה או בעדות בבית המשפט. לאור כך, החוק אוסר פנייה לנחקרים או עדים בדרכים שונות בקשר לגרסה אותה מסרו או שהם צפויים למסור, גם אם אין בהטרדה זו כל כוונה להביאם לשנות את גרסתם. יוער, שעבירה זו אינה עוסקת בניסיון לשנות את גרסתו של עד או נחקר בהליך שיפוטי או בהליכי חקירה בפני הרשות החוקרת, שכן עבירת הדחה בחקירה או במשפט עוסקת בכך. אדם המטריד אדם אחר בקשר להודעה שמסר במשטרה או שהוא צפוי למסור על פי דין, או בנוגע לעדות שמסר בהליך שיפוטי או שהוא עומד למסור - צפוי לעונש של עד **3 שנות מאסר**.

8. עבירת עדות שקר

[עבירת עדות שקר](#) היא מצב בו אדם מוסר גרסה שיקרית לבית המשפט בכל צורה ואופן, לרבות בדרך של עדות בעל-פה, עדות בכתב, עדות בתצהיר או עדות בהתנהגות. העונשים הקבועים לצד עבירה זו הם **7-9 שנות מאסר**.

נחקרתם או הוגש נגדכם כתב אישום בגין שיבוש מהלכי משפט וחקירה?

שיבוש ההליך המשפטי בידי גורמים בעלי עניין לצורך הטיית ההכרעה השיפוטית לטובתם או מכל טעם אחר, מקשה על אפשרותו של בית המשפט להגיע לחקר האמת וכפועל יוצא מכך פוגעת באמון הציבור בהליך השיפוטי. בשל כך, נקבעו לצד עבירות השיבוש עונשים חמורים והתייחסות בתי המשפט אליהן הינה מחמירה. עבירת שיבוש מהלכי חקירה ומשפט הינה עבירה מורכבת אשר ראוי להיבחן היטב על-ידי [עורך דין פלילי מנוסה](#) ובעל מומחיות בעבירות שיבוש ההליך המשפטי.

15/11/2018

עבירת שיבוש הליכי חקירה ומשפט - משמעותה והעונש בצידה - עורך דין פלילי אסף דזק

077-5006206

052-6885006

במידה וזומנת לחקירה או למשפט פלילי בגין שיבוש הליכי חקירה ומשפט, רצוי שתפנה לקבלת סיוע משפטי בהקדם, שכן המדובר בעבירה פלילית שתוצאתה יכולה להיות חמורה מאוד עבורך הכוללת כאפשרות סבירה לחלוטין גם שהייה מאחורי סורג ובריח. משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לנאשמים המואשמים בעבירות שיבוש ההליך המשפטי מזה תקופה ארוכה ובכך שומרים נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. באפשרותך לפנות להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או [להשאיר פרטים](#) ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.

{*:fast_contact}